

Jonge Steenuilen in Hoogeloon, 20 mei 2026 (Jos Bonninga)

20 jaar Steenuilen en andere erfvogels in Hoogeloon en Casteren

Mark Sloendregt & Rien Kelders

Uilenwerkgroep (UWG) Hoogeloon liet in twintig jaar tijd, van 2006 tot en met 2025, 541 Steenuilen ringen. Daarnaast bevat het ringarchief gegevens over 212 Kerkuilen, 89 Torenvalken, 47 Bosuilen en enkele andere soorten.

De werkgroep is in 2025 opgegaan in UWG Bladel, onder coördinatie van Gerard Panken. Als zelfstandige werkgroep waren Rien Kelders (coördinator), Cees van Rooij, Jan Jacobs† en Jos Bonninga actief. Jan Wouters† ringde vrijwel alle vogels; de laatste jaren deden ringers Gerard Panken en Pieter Wouters dat.

Naast het plaatsen en controleren van nestkasten verzamelde de werkgroep jaarlijks gegevens over de lokale populaties. Het ringonderzoek had tot doel meer inzicht te krijgen in dispersie (verplaatsingen) vanuit het geboortegebied, doodsoorzaken en overleving. In dit artikel worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd en vergeleken met landelijke trends, onder meer van het Vogeltrekstation.

Steenuil

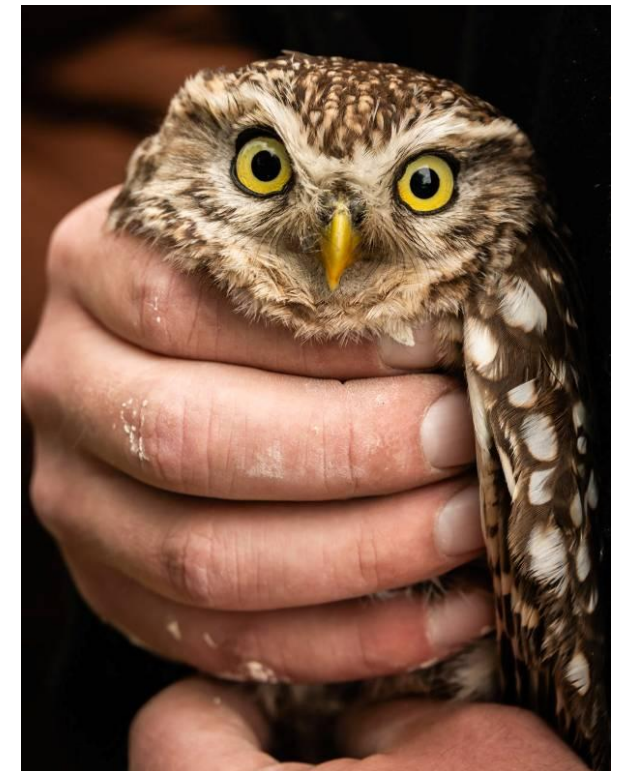
Groeiend kastenbestand en meer territoria

Het werkgebied van UWG Hoogeloon bestond tot 2025 uit de dorpen Hoogeloon en Casteren, binnen de huidige gemeente Bladel. Het gaat om een kleinschalig agrarisch landschap met dorpsranden, erven, paarden- en koeienweiden, stallen, boomgaarden, oude bomen, houtwallen, overhoekjes en enkele kerken.

Juist die afwisseling maakte het gebied geschikt voor Steenuilen en Kerkuilen, maar de aanwezigheid van goede nestgelegenheid was vaak bepalend. De werkgroep breidde het kastenbestand daarom stap voor stap uit: eerst op bekende erven en kerktorens, later ook op nieuwe kansrijke locaties waar uilen werden gezien, gehoord of waar vrije broedsels onder dakplaten, in schuren of onder pannen werden gemeld.

Uit de locatiebeschrijvingen blijkt dat het kastenbestand geleidelijk groeide van enkele oudere Kerkuilkasten in kerken en schuren naar een steeds dichter stelsel van vooral Steenuilenkasten op erven in Hoogeloon, Casteren en enkele aangrenzende locaties. Veel kasten werden geplaatst nadat een vrij

broedgeval bekend werd of wanneer bestaande broedplaatsen kwetsbaar werden, bijvoorbeeld door verbouwing, het verdwijnen van golfplaten of overlast van kauwen.

Steenuil in Hoogeloon, 20 mei 2026 (Jos Bonninga).

Vanaf ongeveer 2014/2015 kwamen er verschillende nieuwe 'Brabants Landschap-

kasten' bij, onder meer op erven met paardenweitjes, kippenrennen, boomgaarden en oude erfbeplanting. Daarmee ontstond een reeks vaste controlepunten waar de werkgroep jaarlijks broedsucces, bezetting, mislukte broedsels, concurrentie door kauwen of spreeuwen en ringgegevens kon vastleggen.

Steenuilenpaar in Hoogeloon (RK).

Voor al bij de Steenuil is in de gegevens een duidelijke ontwikkeling zichtbaar. In de beginjaren waren veel kasten nog onbezet of werden ze gebruikt door Spreeuwen, Kauwen, Holenduiven, mezen of Eekhoorns. Gaandeweg raakten steeds meer geschikte erven bezet en ontstonden vaste territoria.

De toename van het aantal geringde Steenuilen vanaf 2015 weerspiegelt niet alleen een groeiend kastenbestand, maar ook een beter bezette lokale populatie. In goede jaren werden op meerdere locaties vier, vijf of zelfs zes jongen geringd. Tegelijk laten de resultaten zien dat de populatie kwetsbaar bleef: broedsels mislukten door Kauwen, predatie (vermoedelijk Steenmarters), voedseltekort, verkeersslachtoffers, verdrinking en soms door verstoring of werkzaamheden aan gebouwen.

De achterliggende samenvatting maakt duidelijk dat langdurig werken in hetzelfde gebied veel meer opleverde dan alleen aantallen. Door het ringen en terugmelden werd zichtbaar dat jonge Steenuilen zich vaak dicht bij hun geboorteplek vestigen en dat nieuwe nestkasten vanuit bestaande territoria geleidelijk bezet kunnen raken. Sommige vogels bleken jarenlang plaatstrouw, terwijl enkele opvallende individuen van buiten het werkgebied kwamen, onder meer uit Limburg en België.

Ook bij de Kerkuilen kwamen vaste broedplaatsen naar voren, vooral in kerken en grotere schuren, maar daar waren de resultaten sterker afhankelijk van muizenjaren, veilige kasten en concurrentie met Kauwen.

Zo groeide het werkgebied uit tot een goed gedocumenteerd geheel van erven, kasten en territoria waarin de ontwikkeling van de uilenpopulaties over meerdere decennia gevolgd kon worden.

Ringonderzoek

Tussen 2006 en 2025 ringde de werkgroep 541 Steenuilen. Tijdens kastcontroles, doorgaans halverwege mei, bepaalde de geschatte leeftijd het ringmoment. Het merendeel van de geringde uilen bestond uit jonge vogels (516; 95%); daarnaast kregen 25 adulte vogels een ring.

Jonge Steenuil op de weegschaal in Hoogeloon, 20 mei 2026 (Jos Bonninga).

Wanneer een volwassen uil tijdens een kastcontrole of tijdens het ringen aanwezig was, werd de ring afgelezen of, indien nodig, alsnog aangebracht.

Voor Rien Kelders was juist dat persoonlijke en onderzoeksmatige aspect de reden om 'zijn' uilen te laten ringen. In het interview 'Wij spraken met... Rien Kelders' in de [Blauwe Klauwier](#) vertelt hij dat zijn fascinatie voor ringen ontstond door bijzondere terugmeldingen van geringde vogels.

Rien met een jonge Steenuil in Hoogeloon, 20 mei 2026 (Jos Bonninga).

Zulke meldingen maken zichtbaar waar een vogel vandaan komt, hoe oud hij wordt en

waar hij later weer opduikt. Volgens Rien gaf het ringwerk in het uilenwerkgebied informatie over dispersie, overleving, doodsoorzaken en soms zelfs familierelaties.

Vanaf 2015 nam het aantal geringde Steenuilen duidelijk toe ten opzichte van de beginjaren, toen de lokale populatie en het kastenbestand nog relatief klein was. In 2021 werden maar liefst 66 vogels geringd. Naast het ringen controleerde de werkgroep adulte uilen op de aanwezigheid van een ring. Dat leverde 138 terugmeldingen van 82 individuen op. Deze gegevens geven inzicht in leeftijd, dispersie, mortaliteit en overleving.

Bij aanvang van het broedseizoen zijn oudervogels vaak nog in de kast aanwezig, vooral in de fase met kleine jongen. In veel gevallen kon het geslacht niet vastgesteld worden, tenzij het om een broedende vrouw ging. Daarom kwamen de vrouwen vaker terug in de cijfers. Het merendeel van de terugmeldingen had betrekking op levende uilen in nestkasten; daarnaast werden 48 dode steenuilen geregistreerd.

Sterfte: oorzaken en patronen

De doodsoorzaken bij Steenuilen zijn divers en vaak ook onbekend (18 van 48 dode vogels; 38%). Verkeer (10 gevallen; 21%) en verdrinking (9 gevallen; 19%) zijn de belang-

rijkste vastgestelde oorzaken van onnatuurlijke sterfte. Ook landelijk komen veel Steenuilen om in het verkeer.

Tabel 1. Doodsoorzaken van dood teruggemelde Steenuilen.

Doodsoorzaak	Aantal	Aandeel
Onbekend	18	38%
Verkeer	10	21%
Verdronken	9	19%
Predatie	5	10%
Ongeval	3	6%
Binnengevlogen	1	2%
Raam/glas	1	2%
Verhonger	1	2%
Totaal	48	100%

Predatie, inclusief predatie door Havik, is in het werkgebied verantwoordelijk voor 5 gevallen (10%). Onder horsten van Havik werden meermaals ringen en plukresten van uilen gevonden. De laatste jaren worden uilenbroedsels daarnaast vaker gepredeerd door Steenmarters.

Enkele minder algemene doodsoorzaken zijn ongevallen met ramen en uilen die omkwamen in een hooiblaas of schoorsteen. In veel gevallen bleef de exacte oorzaak onbekend en werd soms alleen een ring gevonden. Voedselschaarste, het overlijden van een oudervogel en hittestress zijn

weliswaar bekende risico's, maar niet altijd met volledige zekerheid vast te stellen.

Bij het ringen van jongen vinden vaak ook biometrische metingen plaats, zoals vleugellengte en gewicht. Het gewicht in relatie tot de leeftijd geeft een indicatie van de conditie van een jong. Vermagerde jongen worden vaker aangetroffen in slechte muizenjaren en/of in combinatie met extreem weer, zoals hitte en langdurige regens in het broedseizoen.

Jonge Steenuil krijgt een ring om in Hoogeloon, 26 mei 2026 (Jos Bonninga).

Leeftijdsopbouw: jonge vogels en oude bekenden

Veel Steenuilen werden als nestjong geringd. Op basis van terugmeldingen kon bij 74 individuen de leeftijd worden achterhaald. Samen leverden deze vogels 116 leeftijdsgerelateerde terugmeldingen op. De meeste vogels (31 van 74; 42%)

werden binnen hun eerste levensjaar teruggemeld. Zes vogels werden ouder dan 7 jaar, waarvan twee zelfs ouder dan 10 jaar. De oudste uil werd 12 jaar oud (4.373 dagen) en was als nestjong (ringnummer 3.596.839) op 3 juni 2004 geringd in Horst, Limburg. De op één na oudste steenuil werd in 2025 levend teruggevangen en was toen 11,9 jaar oud (4.362 dagen). Deze vogel (ringnummer 3.703.559) werd als nestjong geringd in Hoogeloon op 11 juni 2013.

Tabel 2. Leeftijdsopbouw van teruggemelde Steenuilen op basis van 74 unieke vogels.

Leeftijdsklasse	Aantal	Aandeel
0-1 jaar	31	42%
1-2 jaar	10	14%
2-3 jaar	8	11%
3-5 jaar	13	18%
5-7 jaar	6	8%
7-10 jaar	4	5%
10+ jaar	2	3%
Totaal	74	100%

De leeftijdsverdeling laat een typisch overlevingspatroon zien: de sterfte is het hoogst in het eerste levensjaar. Deze leeftijdsopbouw sluit aan bij de landelijke trend: een groot deel van de terugmeldingen betreft vogels in hun eerste levensjaar, wat past bij de hoge sterfte onder jonge steenuilen.

Van nestkast naar territorium: verplaatsingen en plaatstrouw

De verplaatsing van nestjonge Steenuilen naar een eigen territorium wordt ook wel geboortedispersie genoemd. In totaal waren er 108 terugmeldingen met afstands-informatie. Omdat korte verplaatsingen in kilometers soms als 0 km worden afgerond, maakt tabel 3 onderscheid tussen exact dezelfde locatie (vindplaats = ringplaats: 0 m), zeer lokale verplaatsingen binnen 1 km en grotere verplaatsingen die verder in kilometerklassen zijn weergegeven.

Tabel 3. Afgelegde afstanden van teruggemelde Steenuilen. Meters voor lokale afstanden, kilometers voor grotere afstanden.

Afstandsklasse	Aantal	Aandeel
0 m	34	31%
1-999 m	33	31%
1-5 km	30	28%
6-10 km	4	4%
11-50 km	6	6%
51-100 km	1	1%
Totaal	108	100%

De gegevens laten zien dat het merendeel van de populatie zich lokaal vestigt, op korte afstand van de geboorteplaats. De zogenaamde 'olievlekwerking' maakt het plaatsen van nieuwe nestkasten op

Tabel 4. Tien grootste vastgestelde verplaatsingen van teruggemelde Steenuilen.

Rang	Ringnummer	Afstand	Terugmeldingen	Ringplaats	Vindplaats	Opmerking
1	3.596.839	52 km	3x	Horst	Hoogeloon	Als juveniel geringd; grootste afstand en oudste vogel
2	E.423.587	39 km	6x	Lierselei (B)	Hoogeloon	Belgische vogel, meerdere jaren teruggevonden
3	E.339.504	29 km	3x	Geel (B)	Hoogeloon	Belgische vogel, later dood teruggevonden; doodsoorzaak: verdrongen
4	3.829.211	28 km	1x	Hoogeloon	Veghel	Verste verplaatsing vanuit Hoogeloon; doodsoorzaak: onbekend
5	3.831.670	24 km	3x	Budel	Duizel	Externe herkomst binnen de regio
6	3.560.625	22 km	6x	Haaren	Hoogeloon	Meerdere jaren op dezelfde locatie teruggevonden
7	3.764.006	14 km	1x	Hoogeloon	Oirschot	Verplaatsing vanuit het werkgebied
8	3.713.220	8 km	2x	Diessen	Hoogeloon/Vessem	Teruggevonden op twee vindplaatsen; doodsoorzaak: predatie Havik
9	3.806.239	8 km	1x	Hooge Mierde	Casteren	Externe herkomst, teruggevonden in Casteren
10	3.765.013	7 km	1x	Diessen	Casteren	Regionale verplaatsing naar Casteren

potentieel geschikte locaties binnen een straal van 300 meter succesvol. Dat komt overeen met bevindingen van [STONE](#) en de [Vogeltrekatlas](#). De Steenuil wordt daarom ook als plaatstrouw omschreven: volwassen vogels blijven meestal dicht bij hun territorium en jonge vogels vestigen zich doorgaans binnen beperkte afstand van hun geboorteplek.

Onder de Steenuilen zijn ook individuen die grotere afstanden hebben afgelegd. Tabel 4 toont de tien grootste vastgestelde verplaatsingen in deze dataset. Opvallend is dat een belangrijk deel van deze vogels van buiten Hoogeloon en Casteren afkomstig is. De twee vaakst teruggemelde vogels in deze top 10 zijn E.423.587 en 3.560.625, beide met 6 terugmeldingen. De grootst vastgestelde afstand bedraagt 52 km; binnen deze

dataset verplaatste geen enkele Steenuil zich over meer dan 100 km.

In Griesheim (Frankfurt am Main, Duitsland) werd tot tweemaal toe een Steenuil levend gevangen op een afstand van 288 km van de nestplaats. Deze Steenuil werd als nestjong geringd in Wintelre (gemeente Eersel) op 21 mei 2019 door Jan Wouters. Deze terugmelding werd al beschreven in de [Blauwe Klauwier](#).

Bijzondere terugmeldingen en lokale verbanden

Het ringonderzoek levert niet alleen cijfers op, maar ook herkenbare levensverhalen van individuele Steenuilen. Ringnummer 3.703.559 is daarvan het meest aansprekende voorbeeld: deze vogel werd in 2013 als juveniel geringd bij Heuvel en werd

tussen 2016 en 2025 maar liefst 11 keer teruggevonden bij De Els. Daarmee is dit de vogel met de meeste terugmeldingen in de dataset en een duidelijk voorbeeld van langdurige plaatstrouw.

In 2022 werd dezelfde vogel daar bovendien samen met ringnummer 3.851.611 als broedpaar vastgesteld. Steenuil 3.851.611 was in 2020 als nestjong geringd bij De Bucht en verplaatste zich daarna naar De Els (2,8 km). Dit is een mooi voorbeeld van paarvorming binnen het lokale werkgebied. Ook andere terugmeldingen laten sociale verbanden zien, zoals het paar 3.829.208 en 3.829.231 bij Dyckmeesterstraat. Steenuil met ringnummer 3.829.208 werd in 2019 als jong geringd op De Els (1,3 km) in Hoogeloon en 3.829.231 eveneens als nestjong op de Akkerweg (0,7 km) in Hoogeloon. Ook dit is een mooi voorbeeld van lokale verplaat-

singen naar geschikte nestkasten in de directe omgeving.

Een ander voorbeeld is het paar 3.867.331 en 3.893.344 bij Driesboom. Steenuil 3.867.331 was afkomstig van de Hoogcastenseweg en was bijna drie jaar oud. Steenuil 3.893.344 was afkomstig uit de Breestraat en was nog net geen jaar oud.

Ook ringnummer 3.596.839 is bijzonder. Deze Steenuil werd als juveniel geringd in Horst, Limburg, en later in Hoogeloon teruggevonden. Met een afstand van 52 km is dit de grootst geregistreerde verplaatsing in deze dataset. Bovendien bereikte deze vogel een leeftijd van ongeveer 12 jaar.

Daarnaast vallen twee Belgische vogels op: E.423.587 uit Malle, die zes keer werd teruggemeld in Hoogeloon, en E.339.504 uit Geel, die eveneens meerdere jaren in het gebied werd vastgesteld.

Van erf naar erf: het netwerk van Steenuilen

Ook Steenuilen die op meerdere locaties opduiken, maken zulke verbanden zichtbaar. Zo werd 3.713.220, als jonge vogel geringd in Diessen, later zowel in Hoogeloon als in Vessem teruggevonden; de laatste melding betrof predatie door Havik.

Ringnummer 3.893.248 verplaatste zich vanuit de Akkerstraat in Hoogeloon naar Wagenbroeken in Casteren en werd later bij Kerkenpad vastgesteld.

Steenuil in Casteren (Jos Bonninga).

Daarnaast zijn er meerdere lokale 'verhuizingen' die op territoriumvorming wijzen: 3.851.574 ging van Heuvelseweg naar Molenweg, 3.867.286 van Vessemseweg naar Akkerstraat en 3.851.614 werd na ringen aan de Westelbeersedijk later meermaals bij Houthandel Gooskens en ook aan de Heuvelseweg vastgesteld.

Zulke meldingen laten zien dat het ringonderzoek niet alleen afzonderlijke afstanden registreert, maar ook het netwerk van erven, nestkasten en mogelijke partnerkeuze binnen het werkgebied zichtbaar maakt.

Aanbevelingen voor gerichte bescherming

De doodsoorzaken en vindomstandigheden van Steenuilen geven duidelijke aanknopingspunten voor bescherming. Verdrinking komt relatief vaak voor: 9 van de 48 dood teruggemelde vogels kwamen daardoor om. Dit risico is deels te verkleinen door drinkbakken, vijvers en veedrinkvoorzieningen Steenuilveiliger te maken.

Ook verkeersslachtoffers blijven een belangrijk aandachtspunt: 10 van de 48 dood teruggemelde Steenuilen kwamen om in het verkeer. Vooral rond bekende territoria en uitvlieggebieden verdient dit aandacht.

Daarnaast is het van belang nestkasten marterveilig te houden, schoorstenen en gevaarlijke openingen af te schermen en bij geschikte erven voldoende schuilmogelijkheden voor pas uitgevlogen jongen te behouden of aan te leggen.

Het langdurig ringonderzoek laat zien dat bescherming, nestkastcontrole en nauw-

keurige registratie elkaar versterken. Door gegevens over ringen, terugmeldingen, broedsucces, doodsoorzaken en verplaatsingen te blijven combineren, ontstaat een steeds beter beeld van de lokale populatie en kunnen beschermingsmaatregelen gericht worden ingezet.

Kerkuil

Aanvullende resultaten uit ringonderzoek

Naast Steenuilen zijn binnen het werkgebied ook Kerkuilen geringd. In de periode 1980–2025 ging het om 212 Kerkuilen, vrijwel allemaal nestjongen. De meeste nestjongen waren afkomstig van de kerken in Casteren en Hoogeloon: in de kerk van Casteren werden 49 jongen geringd en in de Sint-Pancratiuskerk aan de Hoofdstraat en de Oude toren van Hoogeloon samen 29 jongen.

De 43 terugmeldingen laten een herkenbaar patroon zien. Veel Kerkuilen werden levend aangetroffen tijdens nestkastcontroles; daarnaast werden 17 vogels dood gemeld. De belangrijkste vastgestelde doodsoorzaken waren verkeer, dood in of onder de nestkast, verzwakking of voedselgebrek en extreme hitte of ammoniak in de nestkast. Daarmee sluiten de lokale gegevens goed aan bij het beeld dat Kerkuilen sterk afhankelijk zijn van veilige broedplaatsen,

voldoende voedsel en gunstige omstandigheden in en rond de nestkast.

De verplaatsingen bleven meestal beperkt. De grootst vastgestelde afstand bedroeg 25 km en de gemiddelde afstand, exclusief vogels die op dezelfde locatie werden teruggemeld, was 8 km. Dat past bij het standvogelkarakter van veel Kerkuilen.

Rien met Kerkuil in Hoogeloon, 20 mei 2026 (Jos Bonninga).

Toch zijn er enkele opvallende verhalen, zoals een in Tilburg geringde Kerkuil die bij Franse Hoef in Bladel meerdere jaren werd teruggevangen en een leeftijd van 17,2 jaar bereikte. Zo'n leeftijd is uitzonderlijk hoog voor een Kerkuil: volgens de Vogeltrekatlas ligt de landelijke top 10 van oudste Kerkuilen rond 17,8 tot 22 jaar. Deze vogel valt daar net buiten, maar behoort nog altijd tot de zeer oude Kerkuilen. Ook een Belgische Kerkuil uit Arendonk werd herhaaldelijk in Bladel waargenomen.

Jan Wouters† onderzoekt een jonge Kerkuil in Bladel, 9 september 2013 (RK).

Ook het broedsucces is uit de ringgegevens af te leiden. In totaal zijn 61 broedsels vastgesteld met samen 212 geringde jongen. De gemiddelde nestgrootte bedroeg 3,5 jongen per nest, met een spreiding van 1 tot 7 jongen. Grote broedsels passen bij muizenrijke jaren, waarin Kerkuilen

voldoende voedsel kunnen vinden om meer jongen groot te brengen. In 2017 werden maar liefst 32 jongen geringd uit 7 nesten.

Vergeleken met de Steenuilgegevens is het aantal terugmeldingen bij Kerkuilen kleiner, maar het patroon is vergelijkbaar: veel vogels blijven in de regio, met incidenteel grotere verplaatsingen.

Torenvalk

Minder terugmeldingen, toch waardevolle gegevens

Ook Torenvalken maakten deel uit van het ringwerk. In de periode 2016–2024 werden 89 Torenvalken geringd, allemaal als jonge vogels in het nest. Het zwaartepunt lag in de broedperiode, vooral in mei en juni. De meeste jongen kwamen van vaste nestkastlocaties aan de Westelbeersedijk, Breestraat, Akkerstraat en De Weege, aangevuld met enkele nestkasten in Duizel.

Het aantal terugmeldingen was klein: vier vogels werden later dood teruggemeld, wat neerkomt op ongeveer 5% van de geringde Torenvalken. Twee daarvan werden kort na het ringen in of nabij de nestkast gevonden, met predatie en verzwakking of verhongering als vermoedelijke oorzaken. Eén Torenvalk werd op 35 km afstand in Nederweert

teruggemeld; dat was meteen de grootste vastgestelde verplaatsing in deze dataset.

De langste periode tussen ringen en terugmelding bedroeg 640 dagen, bijna 1,75 jaar. Door het beperkt aantal terugmeldingen zijn de Torenvalkgegevens minder geschikt voor vergaande conclusies dan de Steenuilen- en Kerkuilgegevens. Toch bevestigen ze hetzelfde brede beeld: nestkastcontrole en ringonderzoek maken zichtbaar welke soorten gebruikmaken van het lokale netwerk van geplaatste nestkasten, waar jonge vogels opgroeien en welke risico's zij in de eerste levensfase kunnen tegenkomen.

Bosuil

Bosvogels naast de erfvogels

Ook Bosuilen komen in de ringgegevens terug, zij het in kleinere aantallen. In de periode 2016–2024 zijn 47 unieke Bosuilen geregistreerd, verdeeld over 48 registraties. Het merendeel betrof jonge vogels: 42 juvenielen tegenover 6 adulte Bosuilen. De meeste ringgegevens kwamen uit Hoogeloon, daarnaast zijn ook registraties uit Hapert, Eersel en Casteren aanwezig.

De Bosuilgegevens laten vooral zien dat ook deze soort gebruikmaakt van de enkele aanwezige nestkasten, maar de dataset is te beperkt voor uitgebreide conclusies over

Jonge Bosuil, 29 april 2014 (RK).

overleving of verplaatsingen. In vijf gevallen werd een doodsoorzaak geregistreerd: vier keer verkeer en één keer predatie. Bij dat predatiegeval ging het om een jonge Bosuil, geringd aan de Akkerstraat/Heieind en later dood teruggevonden in Hoogeloon. In de opmerkingen staat expliciet vermeld dat de vogel op 26 juni 2018 door een Havik was gepredeerd. Enkele terugmeldingen lagen op korte afstand van de ringplaats, vaak binnen Hoogeloon of in de directe omgeving.

Overige soorten

Losse meldingen met aanvullend verhaal

Naast de uilen en Torenvalken bevat het ringarchief ook enkele losse terugmeldingen van andere soorten. Het gaat onder meer om Boerenwaluw, Scholekster, Buizerd,

Havik, Dodaars, Spreeuw, Sperwer en Nachtzwaluw. Deze meldingen vormen geen samenhangende reeks zoals bij de Steenuil, maar laten wel zien hoe breed het ringwerk en de terugmeldingen in en rond het werkgebied kunnen zijn.

Een aantal terugmeldingen valt op door herkomst of afstand. Zo werd een in Italië geringde Boerenzwaluw later aangetroffen in een stal aan de Heikant in Hoogeloon, ruim 1.300 kilometer van de ringplaats. Ook terugmeldingen van een Boerenzwaluw uit Arendonk, een Sperwer uit Oud-Turnhout en een Nachtzwaluw uit Brecht plaatsen het lokale werkgebied in een breder verband van regionale verplaatsingen en vogeltrek.

Een Dodaars neemt binnen deze reeks een bijzondere positie in. De vogel werd op 18 december 2002 door Jan Wouters geringd aan de beekoever van de Groote Beerze in Casteren en op 15 januari 2009 dood teruggevonden op hetzelfde beektraject. De afstand tussen ringplaats en vindplaats bedroeg slechts 2 kilometer, maar de periode tussen ringen en terugmelding was met ruim zes jaar aanzienlijk. Als doodsoorzaak is de koude tijdens de strenge winter vermeld.

Deze terugmelding moet vooral worden gezien in het kader van het RAS-project naar Dodaars dat Jan Wouters begin jaren 2000

uitvoerde op dit beektraject van de Groote Beerze. Binnen dat project onderzocht hij onder meer herkomst, overleving, winterverblijf en de opvallende plaatstrouw van Dodaarsen aan dit deel van de beek.

Andere soorten, zoals Buizerd, Havik en Spreeuw, leveren vooral afzonderlijke inkijkjes op in sterfte, predatie en vondsten in het landschap.

Het ringen van vogels levert veel informatie op (Jos Bonninga).

Conclusie

Twintig jaar ringonderzoek in Hoogeloon en Casteren laat zien hoe waardevol langdurige, nauwkeurige registratie is. De gegevens maken zichtbaar waar jonge vogels terechtkomen, welke doodsoorzaken een rol spelen en hoe sterk sommige soorten aan hun territorium gebonden zijn. Vooral bij de Steenuil ontstaat zo een gedetailleerd beeld van een lokale populatie waarin individuele levensverhalen, territoria en beschermingsmaatregelen met elkaar verweven zijn.

De belangrijkste lessen zijn praktisch van aard: blijf nestkasten controleren, houd erven en broedplaatsen aantrekkelijk, beperk risico's door verdrinking en verkeer

waar mogelijk en blijf terugmeldingen zorgvuldig vastleggen. Tegelijk raakt dit onderzoek aan wat Rien Kelders in het interview benadrukte: terugmeldingen laten zien waar een vogel vandaan komt, hoe oud hij wordt en waar hij later weer opduikt.

Juist doordat dit werk twintig jaar lang is volgehouden, groeide het inzicht in de vogels van het werkgebied en kunnen beschermingsmaatregelen steeds gericht worden ingezet. ■

